

A KÚRIA
mint felülvizsgálati bíróság

Gfv.VII.30.049/2015/8.szám

A Kúria mint felülvizsgálati bíróság a dr. Csepregi Tamás ügyvéd által képviselt felperesnek a Menyhárt Ügyvédi Iroda ügyintéző: dr. Menyhárt Ádám ügyvéd által képviselt alperes ellen vezető tisztségviselő felelősségének megállapítása iránt a Tatabányai Törvényszék előtt 9.G.40.047/2013. számon indult és a Győri Ítéltábla Gf.II.20.158/2014/4. számú ítéletével befejezett perben a jogerős ítélet ellen a felperes részéről előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 63.500 (hatvanháromezer-ötszáz) Ft felülvizsgálati eljárási költséget.

Ez ellen az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A cégjegyzékbe cégjegyzékszámom bejegyzett T M Zrt-vel (a továbbiakban: adós) szemben 2009. végén több hitelezője is felszámolási eljárást kezdeményezett. Az első ilyen kérelem 2009. december 14-én került benyújtásra, melynek alapján a Komárom-Esztergom Megyei Bíróság a 2010. december 10-én kelt és 2011. október 12. napán jogerőre emelkedett 6.Fpk.11-09-070841/10. számú végzésével az adós fizetéseképtelenségét megállapította és felszámolását elrendelte, a felszámolás kezdő időpontja 2011. október 25-e. Az adósnak 1993. szeptember 1-jétől a felszámolás

kezdő időpontjáig az alperes volt a vezető tisztségviselője.

A felperessel 2011. június 6-án megkötött termeltetési szerződésben az adós kötelezettséget vállalt a felperes részére 230,78 hektár területen kukorica termesztésére, a felperes pedig vállalta a termelés 23.078.000 Ft összegű finanszírozását azzal, hogy ezen összeg erejéig vetőmagot, műtrágyát, növényvédő szereket (input anyagokat) bocsátott az adós rendelkezésére. A termeltetési szerződésben foglaltaknak megfelelően a felperes és az adós 2011. augusztus 31-én szállítási szerződést kötöttek, melyben az adós 500 tonna $\pm$ 5% kukorica szállítását vállalta a felperes részére 48.000 Ft+ÁFA/tonna vételáron 2011. november 15. és december 15. közötti szállítási határidővel. A szerződés tárgyát képező kukoricát az adós már a felszámolás kezdő időpontját követően takarította be és a termény ellenértékével az adós a felperes felé nem számolt el.

A felperes ezért a Győri Törvényszék előtt G.20.343/2012. számon pert indított az adóssal szemben elsődlegesen 500 tonna kukorica kiadása, másodlagosan 30.392.313 Ft megfizetése iránt. A keresetet a bíróság jogerősen elutasította azzal az indokolással, hogy a kukoricatermés időközben értékesítésre került, így annak természetbeni kiadására már nincs törvényes lehetőség, az elért árbevétel pedig az felszámolási vagyon része, ezért az erre irányuló pénzbeli követelés csak a felszámolási eljárásban érvényesíthető.

A felperes az adós felszámolási eljárásában 30.392.313 Ft hitelezői igényt jelentett be, amelyet az adós felszámolója 40 napon túl, de 180 napon belül bejelentett hitelezői igényként visszaigazolt és f/ kielégítési kategóriában nyilvántartásba vett. A felszámoló nyilatkozata szerint az adós jelentős vagyonnal rendelkezik, továbbá folytatja a mezőgazdasági és halászati tevékenységét is, az árbevételből a jelzálogjoggal biztosított hitelezői igények kielégítése történik.

A felperes a keresetében a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény (a továbbiakban: Cstv.) 33/A. § (1) bekezdése alapján annak megállapítását kérte, hogy az alperes mint az adós vezetője az adós fizetéseképtelenségével fenyegető helyzetének bekövetkeztét követően ügyvezetői feladatait nem a hitelezők érdekeinek elsődlegessége alapján látta el, és ezzel hitelezői követelése teljes mértékben történő kielégítését megghiúsította. Előadta, hogy az adós már a 2011. június 6-i termeltetési szerződés megkötésekor fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetben volt, az alperes azonban ekkor nem tájékoztatta a felperest arról, hogy az adóssal szemben már több felszámolási kérelem is benyújtásra került, sem pedig arról, hogy az adós már ekkor fizetéseképtelen helyzetben volt. Állította, hogy amennyiben tudomása lett volna erről, nem kötött volna szerződést az adóssal és nem finanszírozta volna a termelését 30.000.000 Ft-os áruhitellel, utólagos elszámolással. Álláspontja szerint az alperes a hitelezői érdekével ellentétesen járt el, mert előre látta, hogy

az adós nem lesz képes esedékességkor a felperessel kötött szerződését teljesíteni, és ezen alperesi magatartás következtében a hitelezői követelése teljes mértékben történő kielégítése azért hiúsult meg, mert az adóssal kötött szerződések alapján 2011. decemberben kellett volna az adósnak teljesítenie, mely határidőben azonban a felperes nem kapta meg a neki járó szolgáltatást, ez pedig akkor is fennáll, ha a felszámolási eljárásban a követelése vagy annak egy része mégis megtérülne.

Az alperes a kereset elutasítását kérte.

Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét elutasította és kötelezte, hogy fizessen meg az alperesnek 30.000 Ft perköltséget. Megállapította, hogy az alperes mulasztott, amikor a felperest nem tájékoztatta az adós ellen kezdeményezett felszámolási eljárásokról, azonban nem ez a mulasztás okozta azt, hogy a felperesi követelés teljes kielégítése megghiúsult. Az adós a felszámolási eljárások kezdeményezése és a felszámolás elrendelése közötti időszakban is folytatta termelési tevékenységét, jelentős bevételeket ért el. A felszámolási eljárást kezdeményező hitelezők igényeit követeléseivel engedményezésével kielégítette, a 2011. évi kukorica termés várható bevétele is 150.000.000 Ft volt, azaz az alperes a felperessel kötött szerződés aláírásakor megalapozottan bízott helyzete rendeződésében. Kiemelte, hogy az adós ellen a felszámolás folyamatban van, amelynek során a felszámoló gondoskodik a hitelezői igények rendezéséről, így a felperesi követelés kielégítésének megghiúsulása sem állapítható meg. Rámutatott a felperest terhelő azon mulasztásra is, hogy a felszámolási eljárás során követelését késedelmesen jelentette be, így igénye csak a határidőben bejelentett követelések rendezését követően, a fennmaradó vagyonból kerülhet kielégítésre.

A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság a elsőfokú ítéletet helybenhagyta és kötelezte a felperest, hogy a fizessen meg az alperesnek 300.000 Ft másodfokú perköltséget. Az elsőfokú bíróság indokolásában írtakkal egyetértve kifejtette, hogy a vezető tisztségviselő felelősségének megállapításához csak az vezethet, ha a vezető a gazdasági társaság helyzetét, valamint a piaci környezetet teljes egészében tévesen felmérve, előre láthatóan és kirívóan ésszerűtlen kockázatot vállal. A felperest terhelte az alperes jogellenes magatartásának bizonyítása mellett az is, hogy a vétkes magatartás és a hitelezői igény részleges, vagy teljes kielégítetlensége között okozati összefüggés áll fenn, valamint neki kellett volna bizonyítani az okozott kár összegét. Mivel az alperes a fenti feltételek együttes fennállását nem tudta bizonyítani, ezért az alperes helytállási felelősségének a megállapítására sem kerülhetett sor.

A felek között - tartalmát tekintve - mezőgazdasági termékértékesítési szerződés jött létre, melynek keretében az adós

meghatározott mennyiségű kukorica termény későbbi időpontban a felperes tulajdonba adását vállalta, a felperes pedig ennek ellenértékének a megfizetését azzal, hogy a szerződés keretében a felperesnek előfinanszírozta a vetőmagot, a műtrágyát és a növényvédő szereket. Nem volt vitatott, hogy az adós a szerződés teljesítését megkezdte, a megtermelni vállalt terményt elvetette, gondozta és az előállításra került, annak betakarítása azonban már az adós felszámolásának kezdő időpontja után történt meg, a termény felperes részére történő kiadására pedig kizárólag azért nem került sor, mert azt az adós felszámolója másnak értékesítette. A másodfokú bíróság ezen tényekből azt a következtetést vonta le, hogy az alperes az adós ügyvezetőjeként ésszerű, de legalábbis elfogadható kockázatot vállalt, amikor a felperessel a mezőgazdasági termékértékesítésre a szerződést megkötötte, ennek során ugyanis fel sem merült, hogy annak teljesítésére az adós előreláthatóan képtelen lesz. Önmagában pedig az utóbb tévesnek bizonyult gazdasági döntés nem alapozza meg az alperes helytállási kötelezettségét. Az alperes alappal bízhatott abban, hogy a termény eladásából származó bevételből a hitelezői követeléseket kielégíti, még amellet is, hogy az adóssal szemben ekkor már több, a felszámolására irányuló eljárás volt folyamatban. Ez a magatartása pedig akkor sem eredményezhet önmagában helytállási felelősséget, ha utóbb az adós teljes gazdálkodásából befolyó bevétel mégsem volt elegendő valamennyi hitelezői igény kielégítésére és így a felszámolási eljárás elkerülésére. A perbeli szerződések megkötésének időpontjában az ellenszolgáltatás teljesítésére reális lehetőség volt, fel sem merült, hogy az alperesnek nincsen szándékában a felperes részére teljesíteni, hiszen ténylegesen megtermelte a szerződött mezőgazdasági terményt, azonban ügyvezetői státuszának elvesztése folytán az új törvényes képviselő, azaz a felszámoló azt másnak értékesítette. Összességében megállapította, hogy vagyoncsökkenés, illetve a felperes hitelezői igénye kielégítésének megghiúsulásával oksági kapcsolatban álló alperesi magatartás hiányában a Cstv. 33/A. § (1) bekezdésében írt egyéb törvényes feltételek bizonyítása esetén sem lenne megállapítható az alperes helytállási kötelezettsége. A jogerős ítélet a becsatolt ügyvédi megbízási szerződés szerinti összegben kötelezte a felperest az alperes ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltségének megfizetésére, miután annak mérséklésére indokot nem látott.

A jogerős ítélet ellen a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, melyben kérte az ítélet hatályon kívül helyezését és a kereseti kérelmének helyt adó ítélet meghozatalát. Állította, hogy a jogerős ítélet sérti a Pp. 206. § (1) bekezdését és a Pp. 221. §-át, mert a rendelkezésre álló bizonyítékokat tévesen értékelte és az ügy érdemi elbírálásának alapjául szolgáló jogszabályokat tévesen alkalmazta, amelynek eredményeként helytelen jogi következtetésre jutott. Előadta, amennyiben az alperes nem

hallgatta volna el a szerződéskötéskor azt a tényt, hogy ezen időpontban az adós felszámolását már nem jogerősen elrendelték, akkor nem nyújtott volna 30 millió Ft értékű áruhitelt az adósnak. Álláspontja szerint a jogerős ítéletben kifejtettekkel ellentétben az alperes ésszerűtlen kockázatot vállalt, mert minimális volt annak az esélye, hogy az adós elkerüli a felszámolást elrendelő végzések valamelyikének jogerőre emelkedését és ezáltal lehetősége marad a teljesítésre, ehhez képest jóval nagyobb volt annak az esélye, hogy valamelyik felszámolást elrendelő végzés jogerőre emelkedik, kizárva a teljesítés lehetőségét. Álláspontja szerint ezen alperesi magatartásnak okszerű következménye volt a felperesi hitelezői igény kielégítésének megghiúsulása. Kifogásolta továbbá a jogerős ítéletben az alperes javára megítélt 300.000 Ft másodfokú perköltséget, mert álláspontja szerint az eltúlzott a meg nem állapítható pertárgyértékhez és a ténylegesen kifejtett jogi képviselői munkához.

Az alperes a felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását, valamint 300.000 Ft felülvizsgálati perköltség megítélését kérte, a megbízási szerződés csatolásával.

A Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta és a felhozott jogszabálysértéseket nem találta megállapíthatónak.

A felperes felülvizsgálati kérelmében a bizonyítás eredményének mérlegeléséről rendelkező Pp. 206. § (1) bekezdésének sérelmét állította, továbbá azt, hogy a jogerős ítélet nem tett eleget a Pp. 221. § (1) bekezdésében írt indokolási kötelezettségének.

A Kúria kiemeli, hogy a felülvizsgálati eljárás rendkívüli jogorvoslati eljárás, amelyben a kialakított és a Kúria által töretlenül követett ítélkezési gyakorlat értelmében (BH2013/119., 2012/179. sz. eseti döntések) a bizonyítékok felülmérlegelésének nincsen helye, kivéve ha a támadott határozat iratellenes, vagy súlyos logikai ellentmondást tartalmaz, vagy a bíróság nyilvánvalóan okszerűtlen következtetésén alapszik. Amiatt nem minősül nyilvánvalóan okszerűtlennek a felülvizsgálati kérelemmel érintett ítélet, ha az egyes bizonyítékokból eltérő következtetés is levonható lett volna. Csak az minősíthető nyilvánvalóan okszerűtlen következtetésnek, amikor a bizonyítékokból csak egyfajta, a felülvizsgálattal támadott ítélettől eltérő következtetésre lehet jutni.

A Pp. 206. § (1) bekezdése alapján a bizonyítékok összességében való értékelése és az egyes bizonyítékok bizonyító erejének meghatározása a bíróság feladata. A jelen ügyben a jogerős ítélet a rendelkezésre álló bizonyítékokat okszerűen mérlegelte, ezek alapján helyes tényállást állapított meg és helytálló jogi

következtetésre jutott. A Cstv. 33/A. §-a szerinti vezető tisztségviselői felelősség megállapítása során nem értékelhető az a körülmény, hogy az alperes nem tájékoztatta a felperest az adós elleni felszámolási eljárásról, annak állásáról.

A jogerős ítélet a kereseti kérelem keretei között a Cstv. 33/A. § (1) bekezdése alapján jogszerűen indult ki abból, hogy a felperesnek azt kellett bizonyítania, hogy az alperes jogellenes, vétkes magatartása és a hitelezői igénye részleges vagy teljes kielégítetlensége között okozati összefüggés áll fenn. Helytállóan minősítette a felperes és az adós között létrejött szerződést a régi Ptk. 417-422. §-aiban szabályozott mezőgazdasági termékértékesítési szerződésnek, amely alapján az adós főkötelezettsége meghatározott mennyiségű, maga termelte kukorica meghatározott időpontban a felperes részére való átadása volt, a felperes pedig ennek ellenértékének megfizetésére volt köteles, azzal, hogy ő biztosította (előfinanszírozta) a vetőmagot, a műtrágyát és a növényvédő szereket. A jogerős ítélet azon - a perben egyébként nem vitatott - tényekből, hogy az adós a szerződés teljesítését megkezdte, a kukoricát elvetette, gondozta, a terményt előállította, okszerűen, a logika szabályainak megfelelően jutott arra a következtetésre, hogy a szerződés megkötésénél fel sem merült, hogy annak teljesítésére az adós nem lesz képes. Nem áll ellentétben a bizonyított tényekkel a jogerős ítélet azon megállapítása sem, hogy az alperes ésszerű, de legalábbis elfogadható kockázatot vállalt akkor, amikor az adós képviselőjében a felperessel mezőgazdasági termékértékesítési szerződést kötött, bízva abban, hogy a megtermelt termények eladásából származó bevételből a hitelezői követeléseket ki tudja elégíteni.

A polgári peres eljárásnak a bizonyításra vonatkozó alapvető szabályai a Pp. 3. § (5) bekezdésében és 206. § (1) bekezdésében jutnak kifejezésre. E rendelkezések értelmében a bíróság a döntését kizárólag olyan tényekre alapozhatja, amelyek a per során közvetlenül rendelkezésre álló bizonyítékokból származnak, míg a bizonyítási eljárás során beszerzett bizonyítékok bizonyító erejét a maguk összességében értékeli és a per összes releváns körülményére figyelemmel meggyőződése szerint bírálja el, mérlegeli, hogy az egyes bizonyítékok esetleg egymással ellentétes voltát miként oldja fel. A jogerős ítéletet hozó bíróság a mérlegelés legfőbb korlátját jelentő, a Pp. 221. § (1) bekezdésében megfogalmazott indokolási kötelezettségének teljes mértékben eleget tett. Az ítélet indokolásából ugyanis világosan kitűnt, hogy a bizonyítékok mérlegelése során melyek voltak a bíróság által irányadónak vett körülmények, ami alapján arra a következtetésre jutott, hogy a perbeli szerződések megkötésének időpontjában, azaz amikor az alperes az adós nevében a felperes felé szerződéses kötelezettséget vállalt, az ellenszolgáltatás teljesítésére reális lehetőség volt, az pedig fel sem merült, hogy az adósnak ne lett

volna szándékában a felperes részére teljesíteni, hiszen a leszerződött kukoricát megtermelte, azt azonban a - Cstv. 34. § (2) bekezdése alapján a felszámolás kezdő időpontját követően az adós vagyonával rendelkezni jogosult - felszámoló másnak értékesítette.

A felperes felülvizsgálati kérelme alaptalanul sérelmezte a perköltség megállapítására vonatkozó rendelkezéseket. A jogerős ítélet a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről rendelkező 32/2003.(VIII.22.) IM sz. rendelet (IM.r.) 2. § (1) bekezdésének alkalmazásával állapította meg az alperes másodfokú perköltségét, figyelemmel a becsatolt ügyvédi megbízási szerződésben foglaltakra. A hivatkozott IM rendelet 2. § (1) és (2) bekezdésének összevetéséből az állapítható meg, hogy erre irányuló kérelem esetén - főszabály szerint - a pernyertes fél és a jogi képviselője közötti megbízási szerződésben kikötött megbízási díj megfizetésére kötelezi a bíróság a pervesztes felet, míg ennek mérséklése csupán lehetőség a bíróság számára, és külön indokolási kötelezettség akkor terheli, ha él vele. A másodfokú bíróság mérlegeléssel hozza meg döntését, amelynek felülvizsgálatára a felülvizsgálati eljárásban a korábban kifejtettek szerint nincs lehetőség.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében előadottak kapcsán a Kúria utal arra, hogy a Pp. 271. § (2) bekezdésében írtak a jelen ügyben nem teszik kizárttá a felülvizsgálatot a perköltség vonatkozásában annak összegszerűsége miatt, hiszen a jelen ügy nem vagyoni jogi ügy.

A fentiekre tekintettel a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 274. § (1) bekezdése, 275. § (1) és (3) bekezdése alkalmazásával hatályában fenntartotta.

A felperes felülvizsgálati kérelme nem vezetett eredményre, ezért a Kúria a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte a felperest a alperes felülvizsgálati eljárásban felmerült, ügyvédi munkadíjból álló költségeinek megfizetésére. Az eljárás ezen szakaszában indokoltnak tartotta ugyanakkor az IM.r. 2. § (2) bekezdésének alkalmazását és a felülvizsgálati eljárásban kifejtett ügyvédi tevékenységekre és a megállapításra irányuló keresetre tekintettel annak mértékét az IM.r. 3.§ (3) és (5) bekezdése alkalmazásával ÁFÁ-val növelten állapította meg.

Budapest, 2015. május 19.

Dr. Vezekényi Ursula sk. a tanács elnöke, Dr. Kovács Zsolt előadó bíró, Dr. Osztovits András sk. bíró

